

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

X kadencja

Zapis
stenograficzny
z posiedzenia
Komisji Ustawodawczej (136.)

4 marca 2021 r.

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lipca 2020 r. (sygn. akt K 4/19) dotyczącego ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw.
2. Rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw.
3. Rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 sierpnia 2020 r. (sygn. akt K 46/15) dotyczącego ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

(Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 36)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący
Krzysztof Kwiatkowski)

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Szanowni Państwo!

Otwieram posiedzenie Komisji Ustawodawczej.

W porządku posiedzenia mamy następujące punkty. Punkt pierwszy: rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 lipca 2020 r. dotyczącego ustawy czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Punkt drugi: rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. I punkt trzeci: rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z sierpnia 2020 r. dotyczącego ustawy z czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

W tym momencie witam wszystkich uczestników. Zaraz przywitam uczestników zdalnych, ale chciałbym na początku, wyjątkowo, jeszcze powitać pana mecenasa Michała Pruszyńskiego, który pierwszy raz jest tutaj w takiej roli, jako osoba, która nam przygotowywała opinię i propozycję rozpatrzenia tego wyroku. Tak więc witam bardzo serdecznie pana Michała Pruszyńskiego. I oczywiście, pana mecenasa Mirosława Reszczyńskiego, który odnośnie do drugiego punktu przygotowywał...

(Głos z sali: Jarentowskiego.)

Jarentowskiego, przepraszam, tu mam źle napisane, byłem...

(Głos z sali: Reszczyńskiego.)

A, Reszczyńskiego. Dobrze. A pana mecenasa Jarentowskiego też witam bardzo serdecznie.

Zdalnie w posiedzeniu komisji uczestniczy sekretarz stanu z Ministerstwa Klimatu i Środowiska, pan minister Ireneusz Zyska. Witamy serdecznie.

(Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Ireneusz Zyska: Dzień dobry.)

Towarzyszą mu współpracownicy z Ministerstwa Klimatu i Środowiska: dyrektor Marcin Ścigan, naczelnik Maciej Machaj, radca prawny Agnieszka Mołdawska, naczelnik Mariusz Radziszewski i pan Łukasz Zdzeszyński. Witam osoby z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: pana prezesa Artura Michalskiego – ja czytam te osoby, które potwierdzały uczestnictwo – panią dyrektor Annę Pekar, panią Monikę Żółkowską i pana Adriana Jarzębowski. Witam gości z Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii: pana dyrektora Przemysława Hofmana, pana wicedyrektora Andrzeja Kaźmierskiego i pana wicedyrektora Łukasza Marciniaka. Witam panią dyrektor Justynę Przekopiak i panią naczelnik Iwonę Podedworną z Ministerstwa Finansów. Witam panią naczelnik Joannę Kędzież z Urzędu Regulacji Energetyki. I witam przedstawicieli stron samorządowych. Uczestniczą zdalnie pan Leszek Kuliński ze Związku Gmin Wiejskich RP, i sekretarz generalny Leszek Świętalski, też ze Związku Gmin Wiejskich RP. Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich reprezentuje Piotr Zakrzewski. Naczelną Radę Adwokacką – pan Karol Pachnik. Witam p.o. głównego inspektora nadzoru budowlanego, panią Dorotę Cabańską. Witam będącego

na sali Marka Wójcika, pełnomocnika zarządu Związku Miast Polskich, eksperta do spraw legislacji. Witam wszystkie osoby uczestniczące w posiedzeniu.

Szanowni Państwo, przechodzimy w takim razie już do realizacji porządku. Ja na początku oddam głos przedstawicielom naszego Biura Legislacyjnego. I później będę prosił... Dziękuję za uczestnictwo, wiem, że pan minister Ireneusz Zyska ma czas tak do godziny. Tym bardziej sobie niezwykle cenimy to, że pan nam towarzyszy.

Na początek oddaję głos panu mecenasowi, a później oddam głos panu ministrowi.

Bardzo proszę.

**GŁÓWNY EKSPERT
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MICHAŁ PRUSZYŃSKI**

Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo Senatorowie!

Otrzymali państwo informację od Biura Legislacyjnego dotyczącą wyroku o sygnaturze K 4/19, wobec czego pozwolę sobie sprawę przedstawić skrótowo i w pewnym uproszczeniu. Budowle wchodzące w skład elektrowni wiatrowych są opodatkowane podatkiem od nieruchomości ustalonym przez gminy i wynoszącym, co do zasady, nie więcej niż 2% ich wartości. Pierwotnie – w uproszczeniu rzecz ujmując – opodatkowane były fundamenty i wieże elektrowni wiatrowych. W połowie 2016 r. ustawodawca, nie podnosząc formalnie podatku, zwiększył podstawę opodatkowania, czyniąc jego przedmiotem oprócz fundamentów i wież również turbiny elektrowni wiatrowych, tj. wirniki, łopaty i generatory. To z jednej strony spowodowało znaczny wzrost obciążenia przedsiębiorców, ale z drugiej strony przełożyło się na wzrost dochodów własnych gmin.

Przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie okazało się niezgodne z międzynarodowymi ekologicznymi zobowiązaniami Rzeczypospolitej Polskiej, wobec czego prawodawca dążył do przywrócenia stanu prawnego korzystniejszego dla przedsiębiorców. Zgodnie z deklaracją rządu miało to nastąpić poprzez zmianę cen referencyjnych dla technologii wiatrowych na aukcjach. Ustawodawca zrealizował zamysł inaczej, przywracając wcześniej obowiązujące przepisy, tj.

zmniejszając podstawę opodatkowania. Kłopot w tym, że uczynił to w połowie roku 2018, ale zmiany wprowadził z mocą wsteczną od 1 stycznia 2018 r. Tym samym gminy, terminowo uchwalając budżety na rok 2018, działając racjonalnie i zgodnie z obowiązującym prawem, uwzględniły wyższe dochody z tytułu podatku od nieruchomości, a późniejszy ubytek tych dochodów spowodował niemożność pokrycia zaplanowanych wydatków. Co więcej, zmniejszenie podatku od nieruchomości z mocą wsteczną nie tylko pozbawiło gminy części dochodów, lecz także spowodowało konieczność zwrotu podatku nadpłaconego za okres od stycznia do czerwca 2018 r.

Wyrokiem z 22 lipca 2020 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że zmiana prawa została dokonana sprzecznie z wynikającą z art. 2 konstytucji zasadą nieretroaktywności prawa. Oceniał, że regulacja nie była niezbędna dla ochrony wartości konstytucyjnych, osiągnięcie założonego celu nie wymagało zaś wprowadzania przepisów z mocą wsteczną. Trybunał stwierdził, że ustawodawca, koncentrując się na swobodzie prowadzenia działalności gospodarczej, pominął aspekt uczestnictwa samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej. Trybunał stwierdził również, że obowiązkiem ustawodawcy jest zrekompensowanie gminom ubytku dochodów własnych. Stwierdził też, że bezczynność ustawodawcy narazi Skarb Państwa na odpowiedzialność odszkodowawczą.

Wysoka Komisjo, Państwo Senatorowie, w opinii Biura Legislacyjnego wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego powinno polegać na uchwaleniu ustawy epizodycznej przewidującej wypłacenie gminom rekompensaty ze środków budżetu państwa. W celu możliwie sprawnego zrekompensowania gminom poniesionego uszczerbku, a zarazem szybkiego uwolnienia Skarbu Państwa od roszczeń, terminy składania wniosków o rekompensatę, rozpatrywania tych wniosków i samej wypłaty powinny być ustawowo ograniczone. Dla uniknięcia nadmiernego obciążenia budżetu państwa można rozważyć wypłatę rekompensaty w kilku ratach rocznych, oczywiście z uwzględnieniem inflacji. Wejście w życie odpowiedniej regulacji powinno zostać skorelowane z terminem utraty mocy obowiązującej przepisów wynikających z wyroku Trybunału Konstytucyjnego, tj. z dniem 5 lutego 2022 r. Dziękuję uprzejmie.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo panu mecenasowi.

Teraz, tak jak zadeklarowałem, poproszę o zabranie głosu jako pierwszego pana ministra.

Pan minister Ireneusz Zyska. Bardzo proszę, Panie Ministrze.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Pan minister, sekretarz stanu, pełnomocnik rządu do spraw odnawialnych źródeł energii.

Jeżeli pan minister Ireneusz Zyska chce zabrać głos, to teraz jest ten moment. Oczywiście później, w drugim punkcie, też to umożliwię.

Czy pan minister chce teraz zabrać głos?

**SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE KLIMATU
I ŚRODOWISKA
IRENEUSZ ZYSKA**

Tak, tak. Ja rozpocząłem wypowiedź, ale...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: A, to, Panie Ministrze, nie było pana...)

...względy techniczne...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Nie było pana ministra w ogóle słyhać.)

...to uniemożliwiły.

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Tak jest.)

Tak więc jeszcze raz: dzień dobry państwu.

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Wszyscy Szanowni Państwo!

Oczywiście, czujemy się w obowiązku zrealizować wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Wyrok został wydany w ubiegłym roku, 22 lipca, ale de facto sentencja wyroku została ogłoszona 4 sierpnia, i zaraz po tym podjęte zostały dyskusje w rządzie na temat realizacji tego wyroku, przy czym powstał spór kompetencyjny. My uważaliśmy, z uwagi na to, że chodzi tu o zobowiązanie Skarbu Państwa, że resortem, który powinien się zająć tą kwestią, jest Ministerstwo Finansów, z kolei Ministerstwo Finansów uważało, że nie, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Ten spór kompetencyjny został rozstrzygnięty przez prezesa Rady Ministrów. I tym podmiotem, który ma zająć się realizacją wyroku w sensie przygotowania projektu ustawy, jest Minister Klimatu i Środowiska.

Podjęliśmy stosowne działania. Został powołany nieformalny zespół roboczy, który pracuje

nad tą regulacją. Odbyło się spotkanie z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Finansów. Praktycznie wszystko będziemy procedować wspólnie, dlatego że warunki realizacji zobowiązań Skarbu Państwa wobec jednostek samorządu terytorialnego będzie realizował budżet państwa, vide minister finansów, w związku z tym podejmujemy te działania wspólnie. Ale odpowiedzialność za przygotowanie projektu ustawy przyjął na siebie minister klimatu i środowiska.

Wziąwszy pod uwagę czas realizacji i przygotowania ustawy, chcielibyśmy w kwietniu rozpocząć konsultacje publiczne nad projektem. W tej chwili myślę, że do końca marca będziemy w stanie przygotować projekt na roboczo. Następnie – jak państwo wiedzą, bo znają państwo ścieżkę legislacyjną – będzie wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, potem będą konsultacje publiczne, uzgodnienia międzyresortowe. I w moim przekonaniu termin 5 lutego 2022 r., kiedy ustawa musi wejść w życie, stać się prawem obowiązującym, czyli 5 lutego przyszłego roku, jest niezagrażony. Z pewnością ta ustawa zostanie przyjęta wcześniej.

Problem jest inny: kwestia możliwości budżetowych. Przede wszystkim musimy dokładnie ustalić, jaka będzie wartość roszczeń ze strony jednostek samorządu terytorialnego, i zastanowić się, jak będziemy te roszczenia realizować, czy one będą wypłacane jednorazowo, czy też będą wypłacane w ratach, rozłożone w czasie. To jest kwestia, która też z pewnością będzie przedmiotem konsultacji publicznych. Ten projekt ustawy będzie musiał także zostać zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego. Przykładamy dużą wagę do tego problemu i, tak jak wcześniej powiedziałem, mam nadzieję, że wywiążemy się z naszych obowiązków.

Myślę, że to tyle tytułem ogólnego wprowadzenia do sprawy. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Bardzo dziękuję panu ministrowi.

Już umożliwiam zabranie głosu także kolejnym osobom. Był głos strony rządowej, zaraz umożliwię przedstawienie stanowiska stronie samorządowej.

Też od razu państwu powiem, dlaczego taka propozycja dzisiejszego porządku posiedzenia. Projekt ustawy, który państwo otrzymaliście, jest odrobinę szerszy – my powiemy w jakim zakresie – niż realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Pan minister mówił o projekcie rządowym. Panie i panowie senatorowie zaraz podejmą decyzję, czy będą chcieli czekać na projekt rządowy, czy – do którego to stanowiska, od razu powiem, ja się przychyliam – wystąpić z własną inicjatywą ustawodawczą Senatu. A jeżeli projekty się spotkają w Sejmie, to po prostu, tak jak w przypadku ustawy o Sądzie Najwyższym, zapewne marszałek Sejmu podejmie decyzję o wspólnej pracy nad 2 projektami. Tak było na ostatnim posiedzeniu Sejmu. Ale to oczywiście za chwilę podejmiemy decyzję, jako członkowie Komisji Ustawodawczej, szczególnie, że w zakresie tej ustawy, tak jak powiedziałem, do komisji trafiły jeszcze kolejne wnioski, żeby przy tej okazji wyjść poza zakres realizacji wyroku, co by skutkowało tym, że... Ja w punkcie pierwszym za chwilę zgłoszę wniosek, żebyśmy nie rozpatrywali wyroku Trybunału Konstytucyjnego, za to wystąpili z inicjatywą ustawodawczą dotyczącą ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, zmiany ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw.

Ale teraz, zgodnie z zapowiedzią, umożliwię zabranie głosu przedstawicielom strony samorządowej. Bardzo proszę. A później jeszcze zapytam, czy ktoś z przedstawicieli innych instytucji, którzy uczestniczą w posiedzeniu w sposób zdalny, jeszcze będzie chciał zabrać głos.

Bardzo proszę, Marek Wójcik, pełnomocnik zarządu Związku Miast Polskich.

**PEŁNOMOCNIK ZARZĄDU
ZWIĄZKU MIAST POLSKICH
MAREK WÓJCIK**

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Panie i Panowie Senatorowie! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Ja w ogromnym skrócie chcę się odnieść do kwestii, która jest przedmiotem państwa obrad. Otóż rzeczywiście, gminy zostały w wyniku nowelizacji ustawy o OZE pozbawione części dochodów, pozbawione swojej samodzielności finansowej, a dodatkowo zostały obciążone

koniecznością zwrotu uiszczonych już podatku od elektrowni wiatrowych posadowionych na ich terenie. I to dobrze, że Trybunał Konstytucyjny w tej sprawie nie miał wątpliwości, że naruszone zostały przepisy, szczególnie w tej kwestii dotyczącej obowiązywania prawa wstecz. I cieszy nas inicjatywa państwa senatorów. Dziękujemy, że państwo się zajmujecie tą tematyką. Niemniej jednak ja chciałbym się odnieść do 2 kwestii: po pierwsze – terminu, po drugie – sposobu zwrotu tych środków.

Jeżeli chodzi o termin, to my mamy gorącą prośbę o to, aby można było jednak doprowadzić do tego, aby ta regulacja pojawiła się jeszcze w bieżącym roku, tak abyśmy mogli mieć prawo, planując nasze dochody na rok przyszły, oczekiwać zwrotu tych środków w roku 2022. Dlatego że one nam są najnormalniej w świecie potrzebne po to, żeby realizować przedsięwzięcia z nowej podstawy programowej, z nowej podstawy finansowej Unii Europejskiej, ale także te przedsięwzięcia, które będą stabilizowały gospodarkę. To samorzady są największym inwestorem w Polsce i każdy grosz, który moglibyśmy przeznaczyć na inwestycje, będzie niezwykle cenny, bo on będzie, że tak powiem, pomnażany dodatkowymi środkami, które, mam nadzieję, zdobędziemy z różnych źródeł. I chcielibyśmy, aby w związku z tym przebieg procesu legislacyjnego był szybszy niż ten, o którym mówił pan minister. Pan minister przywołał prawdziwy termin, najpóźniej luty przyszłego roku. Ale nam zależałoby na tym, żeby ta regulacja przeszła przez cały proces legislacyjny najpóźniej do końca października bieżącego roku. Bo wówczas moglibyśmy zaplanować już w przyszłorocznym budżecie dochody z tego tytułu. To pierwszy wątek.

I drugi. My uprzejmie prosimy państwa, abyście nie rozważali w tym zakresie propozycji wypłaty częściowej, rozłożonej na raty, na nie wiadomo ile lat. My musieliśmy uiścić podatek tu i teraz, od razu, zresztą byliśmy tym zupełnie zaskoczeni. To też spowodowało konieczność zmiany wielu planów. Tu gminy są bardzo różne w tym zakresie, ale są takie, dla których te dochody stanowiły znaczącą pozycję w ich budżecie, więc musiały zweryfikować swoje wcześniejsze plany. I dlatego uprzejmie prosimy, aby nie rozkładać tych wypłat w czasie, tym bardziej, że wówczas się to będzie wiązało także z narażeniem budżetu państwa na dodatkowe koszty, chociażby wynikające z wypłaty należnych

odsetek. Tak więc prosimy także o to, aby można było przekazać samorządom te środki w roku 2022 w całości. Bardzo dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Ja w tym momencie nie mam żadnych sygnałów, zgłoszeń ze strony uczestników zdalnych...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Jest jakieś zgłoszenie?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Bardzo proszę, przedstawiciel Związku Gmin Wiejskich, pan Leszek Kuliński, wójt gminy Kobylnica i przewodniczący Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej. Bardzo proszę.

**PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU
STOWARZYSZENIA GMIN PRZYJAZNYCH
ENERGII ODNAWIALNEJ
LESZEK KULIŃSKI**

Dzień dobry, Panie Przewodniczący. Dzień dobry, Panie, Panowie Senatorowie. Dzień dobry, Panie Ministrze.

Reprezentuję samorządy, które są stowarzyszone w Związku Gmin Wiejskich, jak i również w Stowarzyszeniu Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej. W roku 2018, kiedy pracowano nad zmianami przepisów dotyczącymi wspomnianej ustawy, myśmy stanowczo protestowali, mówiliśmy, aby tych zmian nie wprowadzać, bo to spowoduje dość poważne zamieszanie. Jednak zostały wprowadzone. Dzisiaj możemy powiedzieć, że sporo samorządów... A mamy wiedzę, bo robiliśmy analizę pod kątem tego, ile samorządów w Polsce ucierpiało z tytułu tej ustawy, jak również jakie koszty te samorządy musiały ponieść. To jest to ok. 200 samorządów i szacujemy utracone dochody, które gminy musiały zwrócić bądź których nie uzyskały, na kwotę rzędu 250–350 milionów zł. Myśmy te wyliczenia przekazali odpowiednim organom w trakcie roku 2019.

Tutaj pan przewodniczący przekazywał również informację dotyczącą spraw związanych z przyjęciem tego projektu ustawy. My też, jako Związek Gmin Wiejskich, jak również

jako Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej, uważamy, że te przepisy powinny wejść w życie przynajmniej 3 miesiące przed upływem roku bieżącego, tak żeby samorządy mogły się w prawidłowy sposób przygotować do tworzenia budżetów.

Jesteśmy również zainteresowani tym, żeby cała kwota trafiła do budżetu w roku 2022. Nie wskazywano – nawet w piśmie, które otrzymałem ze strony Senatu – również tego, że oprócz utraconych dochodów z tytułu podatków samorządy utraciły płynność finansową. Są takie samorządy, które musiały w ciągu roku oddać 10 milionów zł z tytułu nieprawnie pobranego podatku. Są samorządy, które musiały również pobrać kredyty, co obciążało je dodatkowymi kosztami w postaci odsetek. Tak że nie można rozpatrywać tego projektu ustawy tylko pod kątem zwrotu utraconych korzyści, utraconego podatku, ale również pod kątem dochodów utraconych z tytułu zaciągnięcia zobowiązań. Były samorządy, które w związku ze zwiększeniem ich dochodów wpadły w kłopoty dotyczące podatku od wzrostu dochodów, czyli tzw. janosikowego. I też musiały zapłacić dość poważne kwoty z tytułu tego podatku od wzrostu dochodów w roku 2019 i w roku 2020.

Jednocześnie wskazuję, że utrata dochodów nie dotyczy tylko roku 2018. Nasze stanowisko, które wyraziliśmy również w swojej petycji skierowanej do pana marszałka Senatu... Wskazujemy tam również, że utracone dochody dotyczą okresu do momentu uchwalenia stosownej ustawy, która będzie zwracała utracone dochody samorządom.

Należy wskazać również, że przecież ustawodawca jest zobowiązany do wskazania, co jest opodatkowane w farmie wiatrowej. Chciałbym się tu odnieść też do wcześniejszej wypowiedzi pana mecenasa. Proszę pamiętać, że do roku 2005 obowiązywały przepisy, które regulowały sprawy dotyczące opodatkowania farm wiatrowych. I do tego momentu farmy wiatrowe były opodatkowane w całości. Dopiero przepisy związane z prawem budowlanym zmieniły te zasady. I od 2005 r. do 2016 r. te przepisy były zmienione tak, że opodatkowaniu podlegały tylko okablowanie, wieża, jak również fundament. I my dalej podzielamy ten pogląd. Możemy się dzielić daniną z podmiotami gospodarczymi, które realizują te farmy wiatrowe. I uważaliśmy, że ta wysokość podatku jest ustalona w sposób

właściwy. Wbrew naszemu stanowisku jednak zostały zmienione przepisy prawa i zostało to w taki sposób...

Chciałbym zwrócić też uwagę, że w czasie, kiedy zmieniały się przepisy, wiele farm wiatrowych zostało sprzedanych, co spowodowało zmniejszenie obciążeń podatkowych tych podmiotów gospodarczych i utratę dochodów przez poszczególne samorządy.

Tak że, Panie Przewodniczący, gmina Kobylnica, która była inicjatorem postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, zwraca się z prośbą, też w imieniu Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej, o możliwość uczestnictwa w pracach legislacyjnych, jeżeli to będzie możliwe. I również chcielibyśmy... Bo dostaliśmy z Kancelarii Senatu pismo z 22 lutego z informacją, że nasza petycja, którą skierowałem do pana marszałka, nie będzie rozpatrywana. W naszej petycji, którą skierowałem i do pana marszałka Senatu, i do pani marszałek Sejmu, i również do pana premiera, wskazywaliśmy rozwiązania, które uważamy za stosowne i właściwe. Tak że również kieruję, jeżeli mogę, do pana ministra Zyski prośbę o to, żeby wziął pod uwagę Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej. Mielśmy okazję się kilkakrotnie spotkać, dyskutować na temat energetyki w Polsce, zarówno wiatrowej, jak i słonecznej. Chodzi mi o to, żebyśmy mieli możliwość i prawo uczestniczenia w pracach. Nasze stowarzyszenie reprezentuje dość znaczną liczbę samorządów, która ma na swoim terenie posadowione zarówno farmy fotowoltaiczne, jak również farmy wiatrowe. Dziękuję, Panie Przewodniczący.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję, Panie Przewodniczący.

Od razu też dopowiem to, co mówiłem. Ja właśnie dlatego powiedziałem, że za chwilę postawię wniosek, aby komisja uznała za niecelowe wykonanie wyroku, ponieważ wyjdziemy z inicjatywą ustawodawczą, która będzie szerzej odpowiadać na państwa oczekiwania, jeżeli oczywiście ten wniosek znajdzie uznanie wśród członków Komisji Ustawodawczej. Ja to zaraz zrealizuję. To uwzględnia także te kwestie, o których pan mówił przed chwilą, a które nie były uwzględnione w wyroku. A nie byłibyśmy wtedy

związani art. 85c regulaminu, który stanowi, że projekt ustawy może obejmować jedynie zmiany zmierzające do bezpośredniego wykonania orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz ich niezbędne konsekwencje. A ja absolutnie się zgadzam – bo też przed posiedzeniem komisji miałem możliwość konsultacji z niektórymi z państwa – że Trybunał nie uwzględnił wszystkich elementów związanych ze zmienioną sytuacją finansową samorządów. Dlatego taki wniosek teraz stawiam, żeby komisja...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Oczywiście, że umożliwię zabranie głosu.

Stawiam wniosek, żeby komisja uznała za niecelowe wykonanie wyroku, ale wystąpiła za chwilę z inicjatywą ustawodawczą w zakresie zmiany tej ustawy.

Przepraszam bardzo, Pani Senator. Bardzo proszę.

**SENATOR
MAGDALENA KOCHAN**

Nie szkodzi. Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący.

Ja, zgadzając się z tym, że szerzej, w związku ze stratami, które poniosły i o których mówią gminy stowarzyszone już nawet w stowarzyszeniu, co, jak na przedsięwzięcia samorządowe, naprawdę jest ogromnym wyczynem, bardzo go gratuluje... Chciałabym postawić wniosek, że tak powiem, odwrotny: aby rozpatrzyć najpierw tę inicjatywę, która i realizuje kwestie związane z Trybunałem Konstytucyjnym, i szerzej rozwiązuje problem. Jeśli tę inicjatywę przyjmiemy i uznamy za słuszną, wtedy możemy wystąpić z wnioskiem o niewystępowanie z tą węższą, realizującą zaledwie... Wydaje mi się to bezpieczniejsze dla sprawy, Panie Przewodniczący.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Pani Senator, ja – zaraz oczywiście się zastanowimy – nie ukrywam, że nawet konsultowaliśmy z panem marszałkiem Borowskim przed rozpoczęciem posiedzenia komisji, że ta formuła, którą proponuję, chyba będzie lepsza, szybsza i efektywniejsza, także z punktu widzenia gmin. Oczywiście, do decyzji... Ja nie chcę wikłać w naszą dyskusję pozostałych członków komisji. Bo

zgłosił się pan senator Mróz... Poproszę, może pan marszałek Borowski w międzyczasie przedstawi argumenty, które były w toku naszej rozmowy, żeby przyjąć... Niepublicznie, Pani Senator, już nie angażujemy całej komisji...

(Senator Marek Borowski: Tak, tak.)

Ja nie proszę o publiczne zabranie głosu, tylko o krótką rozmowę z panią senator.

(Senator Marek Borowski: Dobrze, dobrze. Oczywiście.)

Dobrze?

A zgłosili się pan senator Mróz i pan senator Czerwiński.

Pan senator Mróz. Nie wiem, czy pan ma włączony mikrofon, bo jeżeli pan senator...

(Senator Krzysztof Mróz: Mam.)

O, teraz słyhać pana senatora.

SENATOR

KRZYSZTOF MRÓZ

Witam panów serdecznie, pana przewodniczącego, pana ministra, wszystkich obecnych.

Ja mam takie pytanie do pana ministra Ireneusza Zyski...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Pani Senatorze, przepraszam, że to powiem, ale bardzo słabo pana słyhać. Gdyby pan mógł bliżej...)

A teraz lepiej?

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: O, chyba teraz jest lepiej, tak.)

Ja mam takie pytanie do pana ministra Ireneusza Zyski: czy pan minister potwierdza te szacunki odnośnie do wielkości rekompensat? Tu padła kwota między 250 a 350 milionów. I 200 gmin. Gdyby to tak podzielić, to wychodzi ok. 1–2 milionów na gminę, tak? I czy pan minister... No, pewnie jak się pracuje nad ustawą, to jakieś szacunki finansowe są dostępne w ministerstwie. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Jeżeli pan senator Czerwiński pozwoli, to... Bo niedługo pan minister będzie się z nami zebrał.

Pan minister Ireneusz Zyska albo któryś z jego współpracowników. Czy panowie chcą udzielić odpowiedzi na to pytanie?

SEKRETARZ STANU

W MINISTERSTWIE KLIMATU

I ŚRODOWISKA

IRENEUSZ ZYSKA

Tak. Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Panie Senatorze, Szanowni Państwo, chcę powiedzieć, że – odnoszę się jeszcze do wypowiedzi pana Leszka Kulińskiego i do wcześniejszych wypowiedzi – zrobimy wszystko, żeby ustawa mogła być uchwalona najpóźniej do września bieżącego roku, tak aby rzeczywistość gminy mogły uwzględnić w swoich budżetach na rok 2022 wpływ z tytułu, nazwijmy to, odszkodowań czy zwrotu tych należności ze strony Skarbu Państwa. To jest dla nas priorytet. Myślę, że pół roku to jest naprawdę bardzo szybka ścieżka legislacyjna, ale zdajemy sobie sprawę, że ciąży na nas ten obowiązek. Chcemy zrealizować wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Ale również muszę powiedzieć – i myślę, że to dla państwa jest też sytuacja oczywista, nie będą państwo mieli do nas o to pretensji – że ministerstwo, minister konstytucyjny jest związany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. I my musimy zrealizować to, co w tym wyroku się znajduje, nie możemy wychodzić szerzej, poza... czy odpowiadając na te roszczenia, które są formułowane przez niektóre gminy, w tym przypadku mam tu na myśli głos pana wójta Leszka Kulińskiego... Roszczenia szersze niż to, co wynika z wyroku Trybunału Konstytucyjnego, nie mogą być przez nas uwzględnione. Takie ewentualne roszczenia musiałyby być skierowane na drogę postępowania sądowego. Nie mówię tego z niechęci do gmin, do samorządów, sam wywodzę się z samorządu terytorialnego, tak że doskonale rozumiem specyfikę i trudności realizacji zadań przez jednostki samorządu terytorialnego. Ale w odpowiedzialności za interesy państwa, też w odpowiedzialności za budżet państwa musimy się ściśle trzymać tego, co jest w wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

A odpowiadając na pytanie pana senatora Krzysztofa Mroza, powiem, że według wstępnych naszych szacunków, rzeczywistość, to będzie kwota około 300, być może trochę więcej, 350 milionów zł. Tutaj zgadzam się z tym, co wcześniej mówił pan Leszek Kuliński. Ale szczegółowe dane wyjdą nam w procesie legislacyjnym, będziemy także dokładnie analizować uzasadnione roszczenia wynikające z tych

zgłoszeń ze strony jednostek samorządu terytorialnego. Na pewno pomoże nam w tym proces konsultacji publicznych, także uzgodnienia w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Chcemy uwzględnić wszystkie roszczenia, które wynikają z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. Żeby nie przewlekać – to tyle.

I bez względu na to, jaką decyzję podejmiemy dzisiaj Wysoka Komisja, my jesteśmy już w trakcie procesu przygotowywania projektu ustawy i jest to nasz obowiązek, będziemy dążyć do tego, żeby ten wyrok Trybunału zrealizować. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Bardzo serdecznie dziękuję panu ministrowi. Pan senator Czerwiński.

SENATOR
JERZY CZERWIŃSKI

Panie Przewodniczący, Wysoka Komisjo, ja mam pytanie natury formalnej. Nie wiem, do kogo je kierować, czy do pana ministra, czy ewentualnie do panów legislatorów. Otóż art. 190 ust. 3 konstytucji stanowi, że Trybunał Konstytucyjny w przypadku orzeczeń, które się wiążą z nakładami finansowymi nieprzewidzianymi w ustawie budżetowej, określa termin utraty mocy obowiązującej po zapoznaniu się z opinią Rady Ministrów. W przypadku aktu ustawowego to może być do 18 miesięcy. I właśnie w przypadku tego wyroku Trybunał wyraźnie orzekł, że wymieniony przepis, ten, o którym mówimy, w zakresie tam wskazanym traci moc obowiązującą po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia. I w związku z tym pytanie: czy i jak to się ma do postulatów strony samorządowej, żeby można było skonsumentować ten wyrok wcześniej? Tzn. czy można przed utratą mocy obowiązującej aktu ten wyrok realizować, np. jeszcze w tym roku budżetowym?

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję panu senatorowi Czerwińskiemu. Proszę pana mecenasa Michała Pruszyńskiego. Bardzo proszę.

GŁÓWNY EKSPERT
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MICHAŁ PRUSZYŃSKI

Wysoka Komisjo! Panie Senatorze!

Oczywiście, wyrok Trybunału może zostać wykonany wcześniej. Trybunał określił maksymalny czy też ostateczny termin. W wypadku bezczynności ustawodawcy w tym dniu, czyli konkretnie 5 lutego 2022 r., 2 przepisy przestaną obowiązywać. Czy właściwie inaczej: przepis wprowadzający w życie zmiany ustawowe w prawie budowlanym i w ustawie o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, te 2 przepisy, nie wejdą w życie, formalnie rzecz biorąc, 1 stycznia 2018 r., tylko 14 lipca 2018 r., co będzie oznaczało stan wtórnej niekonstytucyjności i niechybne kolejne wnioski do Trybunału. W związku z tym jak najbardziej, ustawodawca może działać wcześniej.

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Bardzo serdecznie, Panie Mecenasie, dziękuję. Tym bardziej mnie pan przekonał do uzasadnienia tej procedury, którą zaproponowałem.

Nie ma w tym momencie więcej głosów.

Powtarzam swój wniosek. Składałem wniosek, aby komisja uznała za niecelowe wykonanie wyroku, a za chwilę, w punkcie drugim, będę zgłaszał wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej w zakresie ustawy dotyczącej elektrowni wiatrowych i ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Kto z pań i panów senatorów jest za przyjęciem stanowiska, że komisja uznaje za niecelową realizację tego wyroku? Proszę o podniesienie ręki.

3 osoby na sali za.

Przypominam: osoby głosujące zdalnie oczywiście też głosują, adekwatnie do swoich opinii w tej sprawie.

Kto jest przeciw?

Na sali nie ma głosów przeciw.

Kto się wstrzymał?

Na sali 2 osoby się wstrzymały.

Proszę o zamknięcie możliwości głosowania zdalnego.

Kto jeszcze?

Proszę sprawdzić, czy państwo potwierdziliście swój głos. Bo już zamykamy.

Proszę o podanie zbiorczych wyników głosowania.

9 osób za, 1 głos przeciw, 4 senatorów się wstrzymało.

Stwierdzam, że komisja podjęła decyzję o tym, że uznaje za niecelowe wykonanie tego wyroku.

Zwracam państwa uwagę na to, że bardzo mało głosów... Mamy kworum, ale bardzo mało osób spośród uczestniczących zdalnie zagłosowało. Proszę potwierdzać wyniki głosowania.

I przechodzimy do punktu drugiego: rozważenie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw.

Proszę pana mecenasa Michała Pruszyńskiego o przedstawienie projektu ustawy.

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: Panie Przewodniczący, przepraszam, ale to jest projekt przygotowany przez kogoś innego. Ja mogę jedynie w telegraficznym skrócie...)

A, to przepraszam.

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: To jest punkt drugi, który powinien referować ktoś inny.)

Ale to będzie też tylko uchwała, tak więc my jeszcze o szczegółach będziemy mówić. Ale jeżeli pan mecenas jest w stanie...

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: Ja mogę jedynie w telegraficznym skrócie powiedzieć, że problem...)

Prosimy o telegraficzny skrót. Satisfakcjonuje nas ta formuła.

**GŁÓWNY EKSPERT
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MICHAŁ PRUSZYŃSKI**

Ustawodawca, chroniąc życie i zdrowie obywateli, nałożył...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Nie, Panie Mecenasie, to jest dokładnie to, co jest w wyroku. To jest jak gdyby... Mnie chodzi o tę inicjatywę ustawodawczą, w zakresie... A my ją

będziemy oczywiście rozszerzać o dodatkowe elementy...)

Dobrze.

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: ... ale to jeszcze nie jest ten etap...)

Dobrze.)

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Dopiero to anonsowaliśmy. Chodzi mi o ten projekt ustawy, który nam państwo rozdaliście.)

Wysoka Komisjo, bardzo wstępny projekt przygotowany w Biurze Legislacyjnym zakłada przyznanie gminom ze środków budżetu państwa rekompensat z tytułu dochodów utraconych w 2018 r. w związku ze zmianami prawa dotyczącymi opodatkowania elektrowni wiatrowych. Zakłada się tutaj uchwalenie ustawy epizodycznej, która bez zmian ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i ustawy o podatkach i opłatach lokalnych... Założenie jest takie, że rekompensata będzie wypłacana na rachunek budżetu gminy na wniosek gminy, przy czym wniosek musi zawierać szczegółowe informacje pozwalające precyzyjnie określić sumę utraconych dochodów. Do wniosku powinny zostać załączone kopie deklaracji na podatek od nieruchomości oraz decyzji ustalających podatek od nieruchomości. Tu nadmieniam, że chodzi o to, że osobom fizycznym, które mają elektrownie, podatek jest wymierzany decyzją, a przedsiębiorcy składają deklarację na podatek. Wstępne założenie, przyjęte zanim usłyszeliśmy o sporze kompetencyjnym i jego rozstrzygnięciu, było takie, że gminy będą składać wnioski do ministra właściwego do spraw finansów, który będzie sprawdzał formalną i rachunkową poprawność tych wniosków. Założenie jest takie, że, po pierwsze, termin składania wniosków powinien zostać ograniczony do 2, może 3 miesięcy od wejścia ustawy w życie, a po wtóre, cała procedura weryfikacji wniosków, sprawdzanie ich rachunkowej poprawności i ewentualna korekta błędów również powinny być ograniczone czasowo. Wstępnie rozważane jest rozłożenie wypłaty rekompensat na raty, żeby uniknąć nadmiernego obciążenia budżetu, ale to oczywiście będzie decyzją ustawodawcy oparta na ocenie skutków regulacji.

Tak jak wspomniałem, utrata mocy przepisu określonego w wyroku Trybunału spowodowałyby konieczność uznania, że regulacje pogarszające sytuację samorządu weszły w życie nie 1 stycznia, lecz 14 lipca 2018 r. To by oznaczało

wsteczne obciążenie przedsiębiorców wyższym podatkiem za pierwsze półrocze 2018 r. no i, jak wspomniałem, stan wtórnej niekonstytucyjności. Dlatego konieczne jest ustawowe uznanie, że w pierwszym półroczu 2018 r. budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego stanowiły części budowlane elektrowni wiatrowych, a sama elektrownia jest budowlą, w rozumieniu przepisów prawa budowlanego, składającą się z fundamentu i wieży. W każdym razie chodzi tak w praktyce o przywrócenie działania przepisów obowiązujących przed nowelizacją z 2018 r. Proponowana data wejścia w życie ustawy, wstępnie zakładana i skorelowana z określoną w wyroku datą utraty mocy przepisów, ma służyć systemowej spójności całej regulacji. Ale oczywiście, jeżeli taka będzie wola ustawodawcy, to, jak już wspomniałem, ustawodawca może realizować wyrok wcześniej. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Szanowni Państwo, ja stawiam wniosek, żeby komisja przyjęła uchwałę o podjęciu inicjatywy ustawodawczej w zakresie dotyczącym ustawy o inwestycjach dotyczących elektrowni wiatrowych oraz ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii. My będziemy... To jest uchwała otwierająca proces legislacyjny. A więc na kolejnym posiedzeniu będziemy mieli czas, żeby pracować nad szczegółami. Teraz stawiam taki wniosek.

Czy w kontekście wniosku ktoś chce zabrać głos? Bo my dzisiaj nie zaczynamy jak gdyby procedury pracy nad szczegółami projektu ustawy, bo to będzie na kolejnym posiedzeniu komisji. Tylko odnośnie do wniosku czy ktoś z państwa chce zabrać głos? Nie.

Poddaję pod głosowanie...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Jest. Bardzo proszę.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Panie Wójcie, tylko ja mam taką prośbę. Bo pan zaprezentował już stanowisko merytoryczne i my naprawdę wychodzimy naprzeciw niemu. Będzie kolejne posiedzenie komisji, gdzie pan będzie miał szansę szczegółowo się odnieść. To nie jest ten moment. My mamy jeszcze jeden punkt. Ja się troszkę obawiam, że pan chce wejść w dyskusję merytoryczną, a my jesteśmy

w tym momencie wyłącznie na etapie formalnym. A będziemy chcieli – oczywiście to będzie decyzja pań i panów senatorów – uwzględnić te wszystkie wnioski, o których pan mówił, przesunięcie terminu, przyspieszenie, rozstrzygnięcie sprawy związanej z kosztami i odsetkami płaconymi przez gminy, które musiały jednorazowo spłacić wspomniane zobowiązania. O tym wszystkim będziemy mówić. Teraz...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

...rozmawiamy tylko o stronie formalnej.

Czy pan podtrzymuje chęć zabrania głosu?

(Przewodniczący Zarządu Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej Leszek Kuliński: Tylko o stronie formalnej. Podtrzymuję chęć zabrania głosu.)

Bardzo proszę.

**PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU
STOWARZYSZENIA GMIN PRZYJAZNYCH
ENERGII ODNAWIALNEJ
LESZEK KULIŃSKI**

30 sekund. Panie Przewodniczący, bardzo proszę o rozważenie możliwości uwzględnienia podczas prac komisji senackiej petycji, którą złożyłem w imieniu samorządów do pana marszałka Senatu. Tylko tyle.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Formuła inicjatywy ustawodawczej jest o tyle pojemna, że rzeczywiście, podjąwszy tę inicjatywę, później, w toku prac, możemy uwzględnić różne elementy. Obiecuję, że osobiście dzisiaj po posiedzeniu komisji zapoznam się z tą petycją i będę analizował to, co było tam ujęte, w kontekście inicjatywy ustawodawczej.

(Głos z sali: Senator Piecha.)

Pan senator Piecha. Bardzo proszę.

**SENATOR
WOJCIECH PIECHA**

Ja mam pytanie, bo mieliśmy na wizji ministra...

(Zakłócenia w trakcie wypowiedzi)

...inicjatywę ustawodawczą...

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Panie Senatorze, troszkę pana słabo słycać.
Jak rozumiem, skierował pan pytanie do
pana ministra Ireneusza Zyski...

(Senator Wojciech Piecha: Tak.)

...w kontekście stanowiska co do inicjatywy
ustawodawczej Senatu.

Bardzo proszę, pan minister.

SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE KLIMATU
I ŚRODOWISKA
IRENEUSZ ZYSKA

Panie Przewodniczący, ja nie w pełni słysza-
łem wypowiedź pana senatora, ale...

(Senator Wojciech Piecha: To może powtórzę?)

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski:
Znacząca prośba pana senatora sprowadzała się do
tego, żeby pan, jako przedstawiciel władzy wy-
konawczej, ocenił, czy Senat, jako władza usta-
wodawcza, ma prawo wyjść z inicjatywą usta-
wodawczą. Ja oczywiście wiem, że odpowiedź
jest w konstytucji, ale chętnie wysłucham także
pańskiego poglądu w tej sprawie.)

Panie Przewodniczący, oczywiście, Senat
ma inicjatywę ustawodawczą i państwo mogą ją
podjąć. Tak że nie mogę tutaj wpływać na to ani
pod względem treści i rozwiązań projektu usta-
wy, ani co do meritum samej inicjatywy ustawo-
dawczej. Ja jedynie mogę wyrazić... czy przed-
stawić szanownym państwu informację o tym,
co powiedziałem już wcześniej: że Ministerstwo
Klimatu i Środowiska – czy szerzej, Rada Mi-
nistrów – przygotowuje projekt ustawy mający za
przedmiot realizację postanowień wyroku Try-
bunału Konstytucyjnego z dnia 22 lipca 2020 r.
o sygnaturze akt K 4/19. I bez względu na to, co
Wysoka Komisja i Senat zdecydują, my będzie-
my realizować ścieżkę ustawodawczą związaną
z wykonaniem wyroku Trybunału Konstytucyj-
nego, ale tylko w granicach, w jakich ten wyrok
nas do tego obliguje. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję panu ministrowi.
Pan senator Czerwiński.

SENATOR
JERZY CZERWIŃSKI

Panie Przewodniczący, Wysoka Komisjo, py-
tanie jest skierowane do pana, bo pan jest tutaj,
jak widzę, spiritus movens tej inicjatywy, tej szer-
szej, nazwałbym to, inicjatywy. Rząd jest za tym,
żeby jak najszybciej wykonać wyrok Trybunału
Konstytucyjnego. Jak rozumiem, w wąskim za-
kresie. Nie wiemy, na ile będą się różniły kwoto-
wo wykonanie w wąskim zakresie i w szerokim,
nie mamy takich wyliczeń. Ale, jak zrozumiałem,
samorządom zależy też na czasie. Oprócz tego,
że chcą w szerokim zakresie, to chcą też szybko.
Czy nie uważa pan, że ta inicjatywa, którą pan
proponuje, doprowadzi w efekcie do opóźnienia
prac nad ustawą konsumującą wyrok Trybunału
Konstytucyjnego, w wąskim zakresie?

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Nie, wręcz przeciwnie. Uważam, że ona ma
szansę zdopingować rząd do szybszej pracy.
I doświadczenia inicjatyw senackich wielokrot-
nie to pokazywały. Np. kiedy wyszliśmy z ini-
cjatywą ustawodawczą dotyczącą tzw. emerytur
rocznika 1953, to bardzo szybko rząd wyszedł
z własną inicjatywą. Kiedy wyszliśmy z inicja-
tywą ustawodawczą dotyczącą skargi nadzw-
yczajnej w Sądzie Najwyższym, bardzo szybko
z taką inicjatywą wyszedł prezydent. Tak więc
nie mam takich obaw, a wręcz przeciwnie – to
jest dodatkowy argument za tym, żeby rozpo-
cząć inicjatywę ustawodawczą Senatu w tym za-
kresie. Bo albo zostanie przyjęty projekt senacki,
albo szybciej, jak zakładam, zostanie przyjęty
projekt rządowy. Bo inicjatywy senackie, jak po-
kazuje praktyka tej kadencji, mobilizują rząd do
pracy nad własnymi projektami.

Kto z pań i panów senatorów jest za podję-
ciem uchwały o rozpoczęciu inicjatywy usta-
wodawczej dotyczącej inwestycji w zakresie
elektrowni wiatrowych oraz ustawy o zmianie
ustawy o odnawialnych źródłach energii? Proszę
o podniesienie ręki.

3 osoby na sali za.

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

2 osoby głosujące na sali wstrzymały się od
głosu.

Macie państwo jeszcze chwilę... Bardzo gorąca prośba do senatorów uczestniczących zdalnie: sprawdźcie państwo... Bo w pierwszym głosowaniu mieliśmy 2 lub 3 głosy, które nie były potwierdzone. Sprawdźcie państwo, czy skutecznie oddaliście głos.

Zamykamy możliwość...

Tak z ciekawości: czy wszyscy głosujący zdalnie... Czy system nam wskazuje, że wszyscy potwierdzili swój głos?

(Głos z sali: Nie, jeszcze 1 osoba...)

Szanowni Państwo, 1 osoba jest w trakcie procedury głosowania, czyli zaczęła tę procedurę, ale nie zakończyła skutecznie poprzez potwierdzenie swojego stanowiska. Proszę, żebyście państwo to sprawdzili. Bo za chwilę zamykamy możliwość głosowania.

Zamykamy możliwość głosowania.

Proszę o podanie zbiorczych wyników.

11 głosów za podjęciem inicjatywy ustawodawczej we wskazanym zakresie, 2 głosy przeciwnie, 4 senatorów się wstrzymało.

Stwierdzam, że Komisja Ustawodawcza podjęła decyzję o podjęciu inicjatywy ustawodawczej w zakresie, który wskazałem.

Wszystkim państwu – oczywiście tym, którzy uczestniczyli w omawianiu punktu pierwszego i drugiego – bardzo serdecznie dziękujemy. Jak ktoś chce pozostać, będzie nam niezwykle miło.

Ale przechodzimy już do punktu trzeciego: rozpatrzenie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z sierpnia 2020 r. dotyczącego ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Oddaję głos panu mecenasowi Michałowi Pruszyńskiemu.

**GŁÓWNY EKSPERT
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MICHAŁ PRUSZYŃSKI**

Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo Senatorowie!

Tak jak w przypadku poprzedniego punktu, otrzymali państwo informację Biura Legislacyjnego, więc również tutaj pozwolę sobie przedstawić sprawę skrótowo.

Przed wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r. o sygnaturze K 46/19 sytuacja była następująca. Jeżeli o popełnienie czynu zabronionego podejrzana była osoba w stanie niepoczytalności, prokurator występował

o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających, np. terapii, terapii uzależnień, pobytu w zakładzie psychiatrycznym. Przepisy kodeksu postępowania karnego nie przewidywały w takiej sytuacji obowiązkowej obecności takiego podejrzanego na rozprawie. I te przepisy w tym właśnie zakresie, w jakim nie przewidują obowiązkowej obecności niepoczytalnego podejrzanego na rozprawie, zostały uznane przez Trybunał Konstytucyjny za godzące w wolność osobistą i za sprzeczne z konstytucyjnym prawem do sądu. Trybunał stwierdził, że ustawodawca nie zapewnił realnej możliwości skorzystania przez osobę niepoczytalną z prawa do wysłuchania przez sąd w toku orzekania o zastosowaniu wobec niej środków zabezpieczających.

Zdaniem Biura Legislacyjnego wykonanie wyroku nie jest konieczne. Wyrok jest zakresowy negatywny, co oznacza, że choć nie zmienia się literalne brzmienie kontrolowanych przepisów, to mocą tego wyroku zmianie uległa ich treść normatywna. Skutkiem tego wyroku nie jest utrata mocy obowiązującej przepisów, lecz wskazanie sposobu, w jaki nie wolno ich interpretować w procesie stanowienia prawa czy też w jaki sposób muszą być interpretowane w procesie stanowienia prawa. Oznacza to w tej konkretnej sytuacji, że nawet bez dalszych zmian obowiązującego prawa od dnia publikacji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli 26 sierpnia 2020 r. udział podejrzanego w rozprawie w sprawie wniosku prokuratora o umorzenie postępowania z powodu niepoczytalności sprawcy jest obowiązkowy.

Zgodnie z art. 2 prawa o prokuraturze stoi ona na straży praworządności, można zatem sądzić, że wyrok Trybunału jest już respektowany w postępowaniach dotyczących niepoczytalności podejrzanego. W literaturze przedmiotu niekiedy podnosi się, że rozbieżność brzmienia przepisu i jego ustalonej wyrokiem zakresowym treści normatywnej może mieć negatywny wpływ na jasność i jednoznaczność prawa. Podjęcie prac legislacyjnych mających na celu pogodzenie brzmienia regulacji z jej treścią wynikającą z wyroku zakresowego absolutnie nie jest wykluczone, niemniej jednak należy mieć na uwadze, że choć w sensie formalnoprawnym kodeks, w tym kodeks postępowania karnego, są w polskim systemie źródeł prawa zwykłymi ustawami, to jednak mają one swoje szczególne znaczenie materialnoprawne i stawiany jest im

wymóg wieloaspektowej wewnętrznej spójności. Dlatego punktowe nowelizacje kodeksów są co do zasady niewskazane, a inicjatorem ewentualnych zmian ustawodawczych powinien być minister sprawiedliwości dysponujący co do zasady wyspecjalizowanym zapleczem w postaci komisji kodyfikacyjnej prawa karnego. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Bardzo serdecznie dziękuję.

W tym zakresie Ministerstwo Sprawiedliwości otrzymało zaproszenie, ale poinformowało nas, że na tym etapie nie będzie prezentować swojego stanowiska, nie skorzystało z takiej możliwości.

Za to wstępnie sygnalizowano, że ewentualnie będą chcieli zabrać głos – ale to do potwierdzenia – przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Obywatelskich i przedstawiciel Naczelnej Rady Adwokackiej.

Czy państwo taką chęć wyrażają? Pytanie do pana Piotra Zakrzewskiego i do pana Karola Pachnika.

Tak? Bardzo proszę.

To proszę na początku przedstawiciel Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, pan Piotr Zakrzewski.

**GŁÓWNY SPECJALISTA
W ZESPOLE PRAWA KARNEGO
W BIURZE RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
PIOTR ZAKRZEWSKI**

Dzień dobry państwu. Witam, Panie Przewodniczący. Witam, Szanowna Izbo.

Piotr Zakrzewski z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Przypomnę tylko, że w sprawie obecności osoby niepoczytalnej, wobec której zachodzi potrzeba orzeczenia środka zabezpieczającego, na etapie wykonawczym zapadł kilka lat temu – dokładnie rzecz ujmując, 22 marca 2017 r. – wyrok w sprawie SK 13/14, w którym również wskazano, że odpowiednie przepisy kodeksu karnego wykonawczego nie przewidywały obowiązku wysłuchania sprawcy, gdy przedłużano wobec niego środek zabezpieczający. I wyrok ten został wykonany ustawą z 21 lutego 2019 r. Uznanie, że wyrok ten należało wykonać. Ten wyrok

z 19 sierpnia 2020 r., K 46/15, który dzisiaj jest przedmiotem rozpoznania Wysokiej Komisji, zasadniczo dotyczy dokładnie tej samej kwestii. Tu znowu przepisy nie przewidują obowiązku wysłuchania osoby, tylko teraz na wcześniejszym etapie postępowania karnego, tj. na etapie postępowania rozpoznawczego, nie na etapie postępowania wykonawczego, wysłuchania osoby, wobec której sąd miałby orzec środek zabezpieczający. Tu najbardziej nam chodzi o ten środek izolacyjny w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym.

Tak więc chciałbym zwrócić uwagę Wysokiej Komisji na to, że ten problem jest trochę szerszy, niż sam wyrok Trybunału wskazuje. Dlatego że można orzec środek zabezpieczający wtedy, kiedy prokurator złoży akt oskarżenia i do ustalenia niepoczytalności dojdzie już na rozprawie, a można orzec środek zabezpieczający w drodze postanowienia, wówczas, kiedy to prokurator złoży wniosek... zamiast aktu oskarżenia złoży wniosek do sądu w tym zakresie. I wydaje się, że w obu tych sytuacjach należałoby przesądzić o obowiązku wysłuchania osoby niepoczytalnej. Wydaje się także, że... Tu znowu ogniskuje się jeszcze jeden problem, o którym nie ma mowy w wyroku, mianowicie właśnie równości wobec prawa, tego, żeby też nie stworzyć nowego prawa, które by naruszało konstytucję. Dlatego że o ile w posiedzeniu ten nasz podsądny mógłby wziąć udział, o tyle tutaj chodzi właśnie głównie o sytuację rozprawy, żeby przesądzić o tym, że on w tej rozprawie powinien brać udział. I tu można ewentualnie wzorować się w tym zakresie na rozwiązaniach przyjętych w art. 204 kodeksu karnego wykonawczego, bodajże chyba art. 204 §2a, 2b, 2c, 2d. Bardzo dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję.

Czy ja dobrze zrozumiałem – proszę zweryfikować, pytam troszkę w interesie członków komisji – że pan mówi, że zagadnienie, o którym rozmawialiśmy, warte jest uwagi legislacyjnej, ale w szerszym zakresie niż odniósł się do tego wyrok Trybunału Konstytucyjnego? Po co o to pytam...

(Główny Specjalista w Zespole Prawa Karnego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Piotr Zakrzewski: Tak uważam.)

Bo de facto mówi pan troszkę o takiej formule, jaką mieliśmy przed chwilą. Czyli dotknięte zostało ważne zagadnienie, ale według pana powinniśmy rozważyć, czy w tym zakresie nie przygotować inicjatywy ustawodawczej – skądinąd pana głos mnie do tego przekonuje – ale oczywiście...

(Główny Specjalista w Zespole Prawa Karnego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Piotr Zakrzewski: Tak.)

...nie wyłącznie w zakresie wskazanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

**GŁÓWNY SPECJALISTA
W ZESPOLE PRAWA KARNEGO
W BIURZE RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
PIOTR ZAKRZEWSKI**

Tak, dlatego że wyrok Trybunału dotyczy tylko sytuacji, w której nie przewiduje się obowiązkowej obecności podejrzanego, kiedy został złożony wniosek przez prokuratora.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję. Ja dokładnie o to pytałem. Bo de facto będzie to znajdowało odzwierciedlenie w takiej formule, że ja w tym wypadku znowu zaproponuję uchwałę, że komisja rozpatrzyła wyrok Trybunału Konstytucyjnego i uznaje za niecelową inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie. Za to usiądziemy z legislatorami, będziemy państwa prosić o współpracę, jeżeli oczywiście komisja się do tego...

(Główny Specjalista w Zespole Prawa Karnego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Piotr Zakrzewski: Oczywiście.)

...wniosku przychyli, żeby przygotować inicjatywę ustawodawczą w omawianym tu zakresie.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

(Główny Specjalista w Zespole Prawa Karnego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Piotr Zakrzewski: Tak, zdecydowanie tak.)

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Oczywiście. Ja przepraszam, ja zawsze patrzę przez pryzmat tego, żebyśmy sprawnie procedowali.

Teraz oczywiście proszę...

(Główny Specjalista w Zespole Prawa Karnego w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich Piotr Zakrzewski: Dziękuję.)

...o zabranie głosu pana Karola Pachnika, pełnomocnika prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej do spraw legislacji.

Bardzo proszę, Panie Mecenasie.

Panie Mecenasie, jeżeli pan coś mówi, to my nic nie słyszymy. Proszę sobie sprawdzić, czy ma pan...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Bo sygnalizował pan chęć zabrania głosu.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

W takim razie nie ma takiej potrzeby.

Otwieram dyskusję.

Czy ktoś z pań i panów senatorów chce na tym etapie zabrać głos? Nie.

Proponuję, żeby komisja stwierdziła, że rozpatrzyła wyrok Trybunału Konstytucyjnego i uznaje za niecelową inicjatywę ustawodawczą w zakresie wskazanym wyrokiem Trybunału. A oczywiście, tak jak powiedziałem, my byśmy rozpoczęli analizę co do zmian przepisów w trochę szerszym zakresie.

Kto z pań i panów senatorów jest za przyjęciem takiej uchwały? Bardzo proszę.

3 osoby na sali.

Kto jest przeciw?

(Głos z sali: Nikt.)

Kto się wstrzymał?

6 osób na sali się wstrzymało.

Proszę, żeby osoby zdalne powoli kończyły procedurę głosowania. Potwierdzajcie państwo zajęte stanowisko. Bardzo proszę.

Łącznie 11 osób za przedstawioną decyzją komisji, bez głosów sprzeciwu i 8 senatorów się wstrzymało.

Stwierdzam, że komisja rozpatrzyła wyrok Trybunału i uznała za niecelową inicjatywę ustawodawczą w tym zakresie.

Chciałbym wszystkim państwu serdecznie podziękować i zamknąć...

(Senator Jerzy Czerwiński: Przepraszam, Panie Przewodniczący, ja...)

O, przepraszam.

**SENATOR
JERZY CZERWIŃSKI**

Ja zrozumiałem pana wcześniejszą wypowiedź jako zaanonsowanie możliwości podjęcia inicjatywy w szerszym zakresie.

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Tak.)
Czy nie powinniśmy jej po prostu przegłosować...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Tylko my dzisiaj nie mamy...)
...tak jak w punkcie drugim?

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję za uwagę pana senatora.

Czy my od razu moglibyśmy przyjąć stanowisko komisji, że komisja uznaje za uzasadnioną inicjatywę ustawodawczą odnoszącą się do materii, o której rozmawialiśmy, Panie Mecenasiu?

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: Tak, z tym że nie ma jeszcze projektu.)

Słucham?

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: Tak, oczywiście, z tym że, siłą rzeczy, nie ma jeszcze projektu.)

Ale czy możemy...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Sekundę. Jeżeli jest możliwe podjęcie uchwały we wspomnianym zakresie, to ja poddaję pod głosowanie taki wniosek, że komisja uznaje...

**SENATOR
JERZY CZERWIŃSKI**

Jeśli można jeszcze, Panie Przewodniczący... Bo myśmy byli w zakresie tym węższym, dotyczącym kodeksu wykonawczego, kodeksu karnego wykonawczego, właśnie inicjatorami takiego procesu. I on został przegłosowany, przeszedł całą ścieżkę. To w tamtej kadencji...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Ale moim zdaniem to nie jest całkiem tożsamościowo identyczne w tym zakresie, tu jest jednak trochę inaczej...)

Ja mówię przez analogię, że myśmy się już tym problemem zajmowali po prostu wcześniej.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Tak, tylko tu jest troszkę inny zakres.

Tak że w związku z tym pytanie do państwa, czy chcemy na tym etapie... Bo ja nie mam

dzisiaj gotowego projektu, żebyście państwo mogli się z nim zapoznać. My możemy dzisiaj podjąć uchwałę w tym zakresie, że...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Pan przewodniczący? Bardzo proszę.

**SENATOR
STANISŁAW GOGACZ**

Właśnie pytanie: czy możemy podjąć uchwałę, skoro nie ma projektu? Czy to nie jest warunek konieczny?

(Głos z sali: Stanowisko, nie uchwałę.)

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Przepraszam, formalnie to jest stanowisko, tak, zgodnie z regulaminem.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Czy możemy, Panie Mecenasiu?

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: Tak.)

Proszę głośno, Panie Mecenasiu, bo mamy...

(Główny Ekspert w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Michał Pruszyński: Tak.)

Biuro Legislacyjne twierdzi, że tak. Idąc tropem tej wypowiedzi, ja w takim razie poddaję pod głosowanie stanowisko Komisji Ustawodawczej o podjęciu inicjatywy ustawodawczej we wspomnianym zakresie.

Kto z pań i panów senatorów jest za przyjęciem takiego stanowiska? Proszę o podniesienie ręki.

8 głosów na sali za.

Kto jest przeciw?

(Głos z sali: Nikt.)

Kto się wstrzymał?

1 senator się wstrzymał.

Proszę o doliczenie głosów zdalnych do tych wyników.

16 głosów za, bez głosów sprzeciwu, 2 senatorów się wstrzymało.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

Przepraszam, czy jeden z uczestników zdalnych chce zabrać głos? Bo słyszymy głosy, ale...

(Głos z sali: Czarnobaj.)

Pan senator Czarnobaj chce zabrać głos?

(Senator Leszek Czarnobaj: Nie, dziękuję.)

W takim razie, Szanowni Państwo, uważajcie, jak macie włączone mikrofony, bo wtedy my słyszymy też rozmowy, które prowadzicie w tle.

Posiedzenie Komisji Ustawodawczej (136.)

W takim razie zamykam posiedzenie komisji i przypominam, że za 20 minut mamy wspólne posiedzenie z Komisją Samorządu

Terytorialnego i Administracji Państwowej oraz Komisją Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej, w tej samej sali. Dziękuję serdecznie.

(Koniec posiedzenia o godzinie 13 minut 40)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Centrum Informacyjne Senatu, Dział Wydawniczy